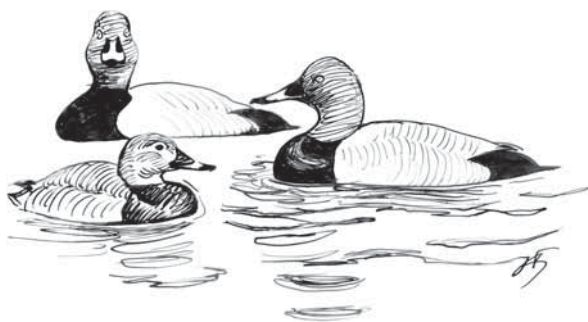

Taffeland *Aythya ferina*

Pochard

Taffelanden yngler i store dele af Danmark, men er mest almindelig i landets østlige egne, hvor den største bestand findes på Lolland. I Danmark har arten siden 1970'erne spredt sig til en række nye ynglelokaliteter, og bestandens størrelse menes at være relativt stabil. Taffelanden yngler over store dele af Europa, mest talrigt i Central- og Østeuropa med store bestande i Polen, Rumænien, Ukraine og Rusland (BirdLife International 2004). Herfra strækker udbredelsesområdet sig videre mod øst til det centrale Asien. I Europa består hovedparten af bestandene af trækfugle, men en del af fuglene i de sydligere bestande bliver sandsynligvis i yngleområdet hele året.

Mærknings- og genmeldingsdata

I Danmark blev den første taffeland ringmærket i 1935, og til dato er i alt 1.970 ringmærket. Flest fugle

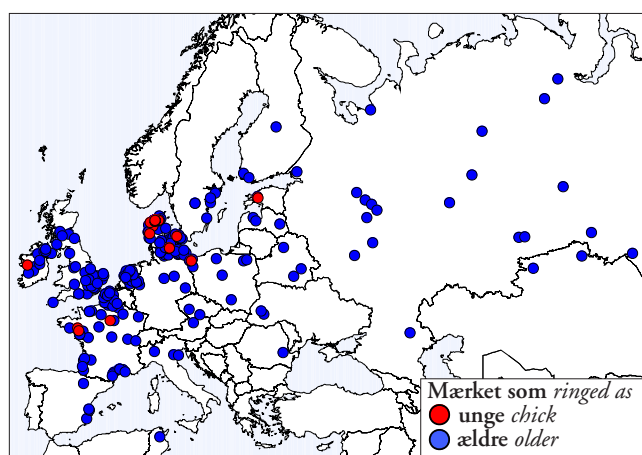

Fig. 1. Samtlige genfund af taffeland ringmærket i Danmark (n=531). All recoveries of pochard ringed in Denmark (n=531).

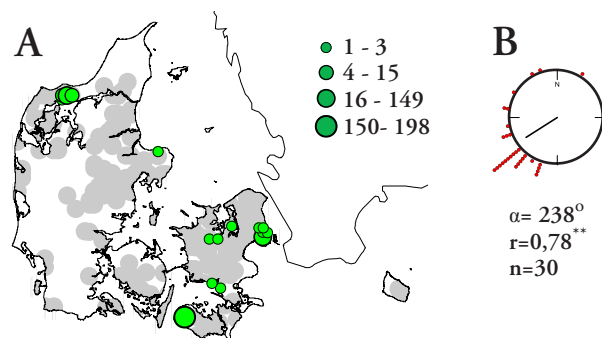

Fig. 2. A) Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt, samt artens danske yngleudbredelse (1993-96). Ringing sites for birds later recovered, and breeding distribution (1993-96).

B) Retning af direkte efterårstræk (aug-dec, >100 km). Direction of direct autumn migration (Aug-Dec, >100 km).

er mærket i 1960'erne (fig. 4), hvor der alene i 1963 blev mærket 155 taffelænder. Af de mærkede fugle er 436 (22%) genmeldt, hovedsagelig fugle mærket i Nakskov Fjord, på Vestamager samt i Vejlerne (fig. 2A). Kun 24 af de genmeldte fugle er mærket som unger (fig. 1), og størstedelen af disse er mærket i Vejlerne. Yderligere 74 taffelænder er mærket som voksne eller ungfugle i juni og juli, og er derfor med stor sandsynlighed danske ynglefugle. I andekøjerne i Nakskov Fjord og på Vestamager er der fanget fugle både forår og efterår, flest i april (fig. 3). Da der i

Fakta Facts

Mærkninger Birds ringed 1.970

Genmeldinger Recoveries

Antal genmeldinger No. of recoveries 531
 -heraf uden for Danmark Recovered abroad 208(39%)
 Antal fugle No. of individuals 436
 -heraf mærket som unger Ringed as chicks 24(5%)
 Genmeldingsandel Proportion recovered 22%
 Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark 180
 Ringed abroad and recovered in Denmark

Ekstremer Extremes

Højeste alder Oldest bird min. 17 år 9 mdr.
 Længste afstand Longest dist. Rusland Russia 3.976 km
 Nordligst Northernmost Rusland Russia (65°22'N)
 Sydligst Southernmost Tunesien Tunisia (36° 10'N)
 Østligst Easternmost Rusland Russia (77° 17'E)
 Vestligst Westernmost Irland Ireland (09° 05'W)

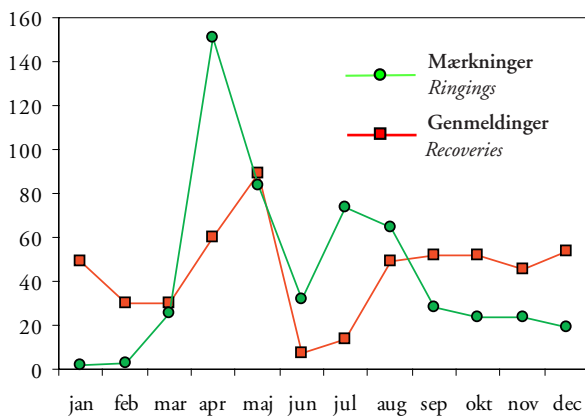

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for genfund af taffeland. Month of ringing and recovery for recovered pochard.

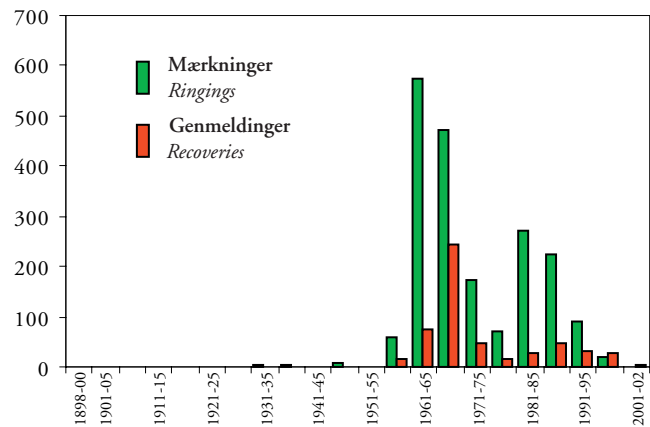

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for taffeland ringmærket i Danmark. Ringing and recovery year of pochard ringed in Denmark.

marts og april sker et stort gennemtræk af taffelænder, er mange af de mærkede fugle sandsynligvis trækgæster. I alt 180 taffelænder ringmærket i udlandet er genfundet i Danmark.

Træk- og overvintring

Danske ynglefugle. De danske ynglefugle er i træk- og vinterperioden genfundet i Danmark og store dele af det øvrige Vesteuropa og Sydvesteuropa. De fleste genfund er fra De Britiske Øer og den nordlige del af Frankrig. De første er genmeldt fra udlandet i september, mens hovedparten er genmeldt i november. Størstedelen af de danske taffelænder er trækfugle, og gennemsnitspositionen er i vinterperioden klart sydligere end i yngletiden ($P < 0,001$). Omkring 25 % er dog genfundet i Danmark i vinterperioden. Der foreligger kun ganske få genfund af danske ynglefugle fra forårsperioden, hvorfor returtrækket er dårligt kendt.

Taffelænderne udviser trofasthed over for deres yngleområde. Syv af de ti formodede danske ynglefugle, som er genfundet i yngletiden i efterfølgende år, er genfundet på samme lokalitet, hvor de blev mærket.

Træk- og vintergæster. Genfundene af danskmærkede taffelænder i træk- og yngletiden viser, at en stor del af disse stammer fra landene nord og øst for Danmark, primært fra De Baltiske Lande og Rusland, men også fra Sverige og Finland. I Danmark er der desuden fra august til og med marts genfundet adskillige taffelænder, mærket som ynglefugle i Letland og Litauen (fig. 7). En del af disse trækgæster overvintrer i Danmark, mens andre må formodes at trække videre mod sydvest (fig. 2B) for at overvintere i de samme områder i Vest- og Sydvesteuropa som de danske ynglefugle (fig. 5). Ungfugle i første vinter overvintrer generelt længere mod sydvest end de ældre fugle ($P < 0,05$). Der er ikke umiddelbart forskel på genfundslokaliteterne

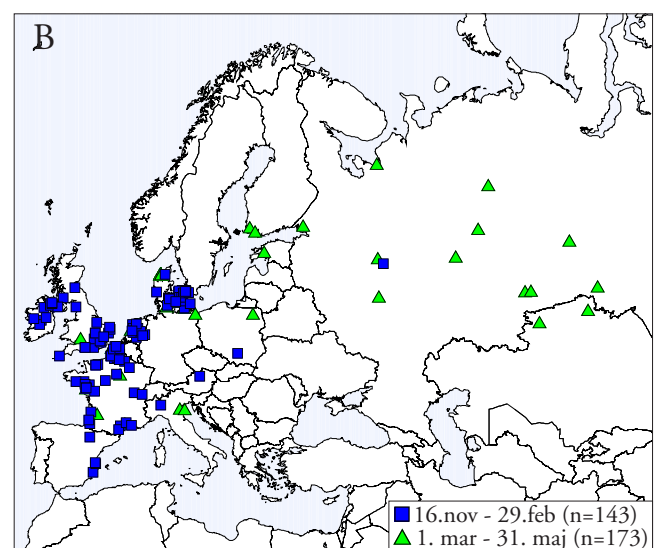
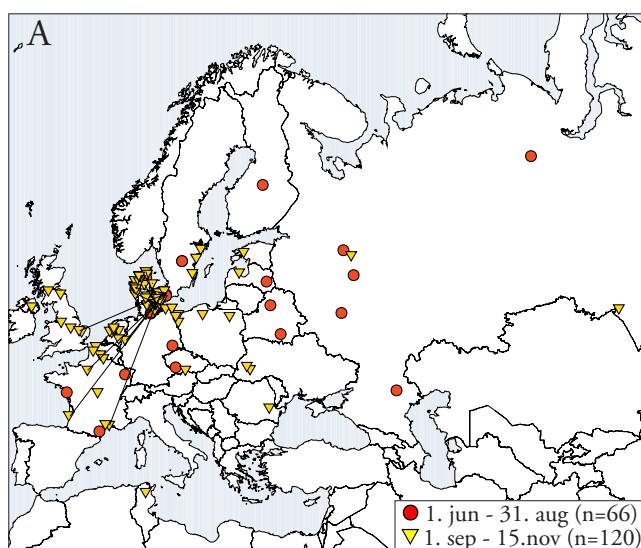

Fig. 5. Genmeldinger fra A) yngletiden og efterårsperioden og B) vinter- og forårsperioden af taffeland ringmærket i Danmark. Linjer på kort A angiver direkte træk. Recoveries during A) the breeding season and autumn and B) winter and spring of pochard ringed in Denmark. Lines on map A indicate direct migration

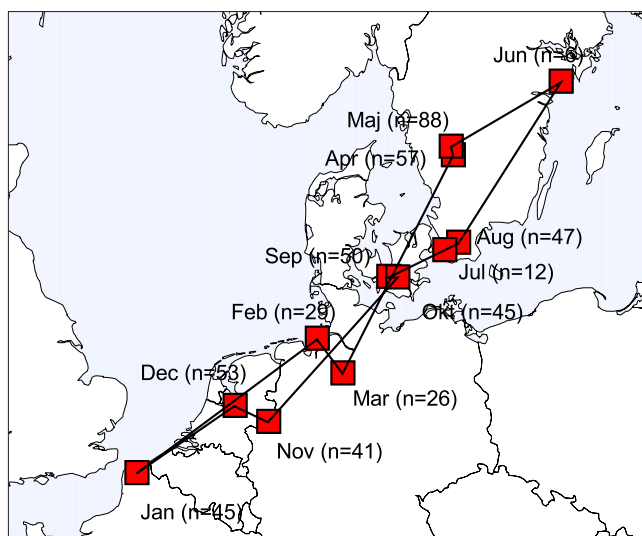

Fig. 6. Månedlige gennemsnitspositioner for taffeland ringmærket i Danmark. *Monthly mean positions of pochard ringed in Denmark.*

mellem fugle mærket i hhv. Øst- og Vestdanmark, og begge grupper optræder såvel på De Britiske Øer som i det kontinentale Europa.

I Danmark er de største vinterkoncentrationer registreret i Limfjorden (Ulvedyb) samt i det sydøstlige Danmark i områder med salt- og brakvand (Laursen m.fl. 1997). Antallet af overvintrende taffelænder varierer meget fra år til år (Laursen m.fl. 1997) og er sandsynligvis påvirket af vinterens hårdhed (Ridgill & Fox 1990, Pihl 2000). En analyse af bl.a. danske ringmærkningsdata har således vist, at taffelænderne under hårde vintre forlader de nordligere overvintringsområder til fordel for lokaliteter længere mod syd og vest (Ridgill & Fox 1990). I perioden fra oktober til og med februar er der i det sydlige England mærket mange taffelænder, som senere er genfundet i Danmark, primært i perioden september-november i et efterfølgende år.

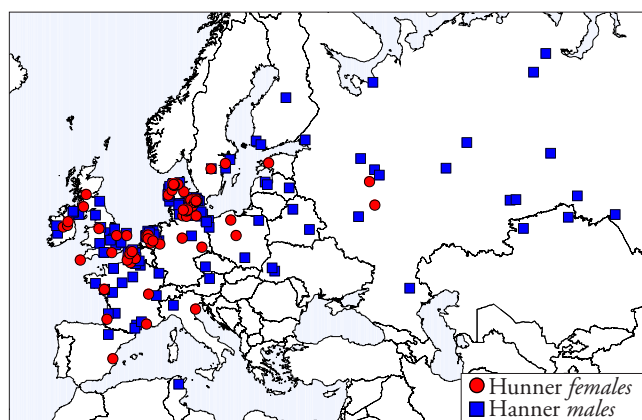

Fig. 8. Genmeldinger af kønsbestemte taffelænder mærket i Danmark. *Recoveries of sexed pochards ringed in Denmark.*

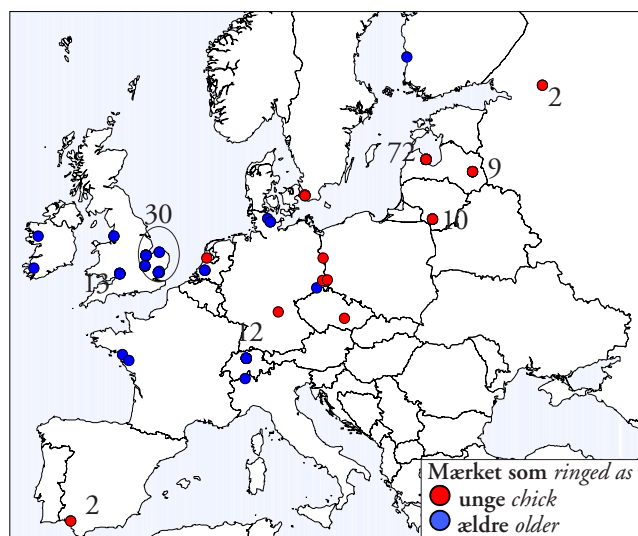

Fig. 7. Mærkningslokaliteter for taffeland ringmærket i udlandet og genmeldt i Danmark (n=180). *Ringning sites for pochard ringed abroad and recovered in Denmark (n=180).*

Der er mange genmeldinger syd for Danmark i marts (fig. 6), men de fleste fugle synes at være tilbage i Danmark i april. I slutningen af april og i maj er taffelænderne fra de østlige bestande genmeldt i det centrale Rusland og det nordlige Kasakhstan (fig. 5B). Langt hovedparten af fuglene, genmeldt øst for Danmark, er hanner (fig. 8). I alt er 17 af 302 hanner fundet i Rusland og Kasakhstan, mens kun to af 116 hunner er genfundet i Rusland. Dette tyder enten på, at det primært er hannerne fra de russiske bestande, som passerer og eventuelt overvintrer i Danmark, eller at danskmærkede hanner har dannet par med en hun fra den russiske bestand.

Genmeldings- og dødsårsager

I materialet er 35 % af genmeldingerne aflæsninger (fig. 9A). Størstedelen af disse er foretaget i umiddelbar nærhed af mærkningslokaliteten, men enkelte

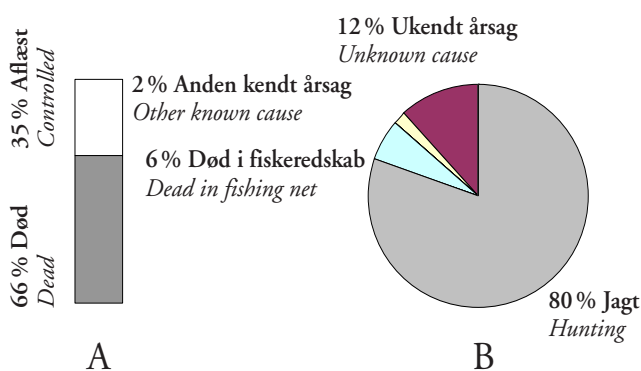

Fig. 9. A) Genmeldingsårsager (n=532) og B) dødsårsager (n=352) for taffeland ringmærket i Danmark. *A) Cause of recovery (n=532) and B) cause of death (n=352) for pochard ringed in Denmark.*

danskmærkede taffelænder er aflæst i Letland, Sverige, Tyskland og England. Den primære kendte dødsårsag for de gemeldte taffelænder er jagt (fig. 9B), og 6% af de ringmærkede taffelænder er druknet i fiskenet – 11 % efter 1970 mod kun 2 % før. Blandt taffelænder ringmærket som unger eller ungfugle og gemeldt som døde er 72 % indrappoteret i løbet af første leveår.

Den ældste danskmærkede taffeland var mindst 17 år og 9 mdr., da den blev fundet død af botulisme i Nakskov Fjord i 1968.

English summary

The pochard breeds mainly in eastern parts of the country. In Denmark the first pochard was ringed in 1935; most were ringed in the 1960s, mainly in Nakskov Fjord, on Amager and in Vejlerne. A few of the recovered birds were ringed as ducklings and some as adults during the breeding

season, but the majority are passage migrants ringed in April.

About 75 % of the Danish breeding population leaves Denmark, heading SW to winter, mainly in Great Britain and northern France. The first birds are recovered south of Denmark in September but most not until November.

The recoveries show that many of the passage migrants seen in Denmark come from the Baltic countries and Russia and to a lesser extent Sweden and Finland. Some of these birds spend the winter in Denmark, while others migrate further SW. The mean position of young pochards in their first winter is southwest of that of older birds.

In spring there are still many recoveries south of Denmark in March, but in April the majority seem to have returned to Denmark. In late April and in May pochards have been recovered in central Russia and northern Kazakhstan. The majority of the birds recovered east of Denmark were males. The major known causes of death are hunting and drowning in fishing nets.

